

Stichting "Noodsanatorium Hengelo/Twente, Huize Teesink te Boekelo"

Opgericht: 22 januari 1945
Gesloten: 1 januari 1951
Geliquideerd: 10 september 1953

Villa Teesink

Inhoudsopgave

	Pagina
1. Voorwoord	1
2. Geschiedenis van de Stichting Noodsanatorium Hengelo/Twente	2
3. Recreatie en lustrum	6
4. Plaatselijke ondernemers en het Noodsanatorium	8
5. Villa Teesink	8
Bijlagen:	
– Acte van Oprichting "Stichting Noodsanatorium Hengelo" d.d. 22 januari 1945	10
– Acte van Naamswijziging "St. Noodsanatorium Hengelo" in "Noodsanatorium Twente" d.d. 31 december 1947	13
– Afschrift van een acte houdende décharge voor gedane uitkeringen door de Stichting Noodsanatorium Hengelo, in liquidatie d.d. 10 september 1953	14
– Huurcontract "Het Teesink" d.d. januari 1946	15
– Concept-huurcontract "Het Teesink" d.d. 1 oktober 1950	17
– Huisreglement Noodsanatorium	18
– Personeelslijst	19
– Adreslijst Bestuur en Raad van Toezicht	20
– Monchy, J.J. de, Herinneringen aan het Noodsanatorium tuberculose-patiënten, 1970	21
– foto's personeel en patiënten	23

Voorwoord

Onlangs, na de opening van de nieuwe behuizing van de St. Historische Kring Boekelo-Usselo-Twekkelo, is de Kring in het bezit gekomen van het archief van het Noodsanatorium dat gevestigd was in de villa Teesink in het Teesink Bos in Boekelo.

Hoe is dit sanatorium hier gekomen?

Aan de hand van notariële akten, verslagen van vergaderingen, correspondentie enz. is in deze korte notitie het bestaan van het sanatorium beschreven. De beschrijving pretendeert geenszins volledig te zijn; daarvoor liggen er nog te veel aantekeningen, brieven, notitieboekjes enz. die nog niet zijn onderzocht.

De plaats waar het sanatorium c.q. de villa Teesink heeft gestaan is heden ten dage moeilijk te herkennen: daar staan nu een aantal paviljoens van het medisch kinderdagverblijf "Teesinkweide".

Tesin kweide

Geschiedenis van de Stichting Noodsanatorium Hengelo/Twente

Tijdens de laatste (honger-) winter van de 2^e Wereldoorlog kwamen vele uit Duitsland terugkerende Nederlandse dwangarbeiders (al dan niet clandestien op door de ondergrondse verstrekte papieren) lopend via Twente terug in het land. Ze hadden honger en verkeerden in een slechte lichamelijke toestand: kapot gelopen voeten en maagklachten, maar ook ernstige ziekten zoals tuberculose.

Ze werden in Hengelo in het Passantenhuis opgevangen en behandeld door de districtsschoolarts Dr. A.D. Bruin en door gemeentearts Dr. P. Ruitinga.

Indien mogelijk werden ze op de trein gezet naar hun woonplaatsen. Voor de tuberculosepatiënten was dat echter niet zo eenvoudig (besmettingsgevaar en geen voedsel in het hongerige westen).

Hierdoor ontstonden plannen om een stichting in het leven te roepen t.b.v. de verzorging/verpleging van longlijders.

Initiatiefnemers hiertoe waren de genoemde artsen Bruin en Ruitinga, gesteund door de heer J.J. de Monchy, directeur van de gebombardeerde fabriek Koninklijke Nederlandse Katoenspinnerij in Hengelo (de KNKS).

Het Comité van oprichting, bestaande uit:

J.J. de Monchy, fabrikant te Hengelo
Mr. G.A.A.C Barnasconi, advocaat en procureur te Hengelo
G.J. Steggink, oud-wethouder Gemeente Hengelo
Dr. P. Ruitinga, arts te Hengelo
A.D. Bruin, districts-schoolarts te Hengelo

heeft bij Acte van 22 januari 1945 de Stichting Noodsanatorium Hengelo (en omgeving) opgericht en deze had ten doel "het oprichten en instandhouden van een noodsanatorium voor longlijders en hetgeen tot een en ander behoort in den ruimsten zin der woorden".

Het bestuur van de stichting werd gevormd door:

voorzitter:	J.J. de Monchy, fabrikant te Hengelo
secretaris:	Ir. W.A. van der Scheer, Hengelo
penningmeester:	Mr. G.A.A.C Barnasconi, advocaat en procureur te Hengelo
vice-voorzitter:	G.J. Steggink, oud-wethouder Gemeente Hengelo
lid:	A.M. Dikkers, fabrikant te Hengelo.

De Raad van Toezicht bestond uit:

De heer A.D. Bruin	districts-schoolarts, Hengelo
De heer H. Voogdgeert	oud-wethouder Gemeente Hengelo
Mej. G.G. de Veer	directrice van de Huishoudschool te Hengelo
De heer B.J. ten Boom	wnd. secretaris-penningmeester der gemeentelijke instelling voor maatschappelijk hulpbetoon te Hengelo

In de buurtschap Hasselo bij Deurningen hadden de Duitsers tijdens de oorlog het schooltje gevorderd.

Ze maakten er echter geen gebruik van omdat het dicht bij het vliegveld lag en er dus wel eens een verdwaalde geallieerde bom op terecht kon komen. Het was in gebruik als paardenstal....

Op 10 januari 1945 werd het schooltje, met medewerking van het schoolhoofd meester Velthuis en de voorzitter van het schoolbestuur pastoor Galema, ten behoeve van het noodsanatorium 'bezet'.

Ook de Duitse Ortskommandant, bang voor besmettelijke ziekten zoals TBC, gaf direct zijn toestemming.

Het gebouw was volledig vervuild en onder auspiciën van het Rode Kruis werd de schoonmaak en inrichting door de aanstaande directrice zuster J.H. van Royen, twee verpleegsters, de zusters Annink en Van Unen, alsmede Broeder H.A. Berendsen van het Rode Kruis ter hand genomen.

Het benodigde inventaris zoals bedden, linnengoed, dekens, nachtkastjes, po's, thermometers, potten en pannen, bestek enz. werden bij elkaar getelefoneerd en kwamen meestal uit 'zwarte' voorraden. In deze schrale tijd werd er door de fabrieken al het gevraagde onmiddellijk ter beschikking gesteld.

Nadat de Stichting Noodsanatorium Hengelo (en omgeving) op 22 januari 1945 officieel was opgericht, stelde Dr. P. Ruitinga zich direct beschikbaar om als geneesheer-directeur op te treden.

De TBC-Vereniging zegde toe voor verpleegkosten per dag f. 2,75 voor de buitenstaanders en f. 3,50 voor de Hengelose patiënten voor haar rekening te zullen nemen. De voorlopige kostprijs per verpleegdag werd op begroot op f. 4,75 per persoon. Ter dekking van de exploitatie van de verpleegkosten werd er in zeer korte tijd f. 31.000,-- door particulieren en fabrieken bijeengebracht.

Op 16 februari 1945 werden de eerste zeven patiënten opgenomen en eind maart was het gebouw volledig bezet met vijftientig patiënten.

Er werd hard gewerkt, het Rode Kruis zorgde voor het transport van de patiënten en de boeren uit de omgeving voorzagen het noodsanatorium gratis dan wel tegen speciale lage prijzen van rogge, melk, boter, eieren, spek enz.

Hengelo en omgeving werd op 3 april 1945 door de Engelsen bevrijd en dr. Ruitinga vertrok eind april naar Indië en werd als geneesheer-directeur opgevolgd door dr. Kütke.

In de loop van de zomer 1945 kwamen echter de meester en de voorzitter van het schoolbestuur vragen wanneer de school weer voor hun kinderen ter beschikking zou kunnen worden gesteld.

Het noodsanatorium moest dus uitzien naar een andere locatie.

Via de Engelse Town-major in Enschede kwam men terecht in Boekelo in de grote villa Teesink van mevrouw H.F.G. van Heek-ter Kuile, wonende te Enschede. Het Teesink was tijdens de oorlog betrokken door Duitse officieren en na de bevrijding waren er Canadezen gehuisvest.

Het Sanatorium huurde de villa met bijbehorende garage, fietsenberging en paviljoentje, tuin, park en omliggende gronden vanaf 1 Oktober 1945 voor 2 jaar met een optie voor verlenging van 1 jaar en een wederzijdse opzegtermijn van zes maanden. De huurprijs bedroeg f. 850,- per jaar.

Op 15 oktober 1945 werden de eerste twintig patiënten hier naar toe getransporteerd.

In de komende paar jaar groeide het aantal patiënten zelfs aan tot zestig. Die konden worden opgenomen dankzij een al op het Teesink aanwezige Duitse barak en een via het Departement van Sociale Zaken aangeschafte - en op 1 juli 1946 in huurkoop genomen - Zweedse barak. Dit was een complete unit een noodsanatorium op zichzelf met een keuken, dokterskamer, badkamer en zo meer.

De medische behandeling geschiedde aanvankelijk door Dr. de Jong, huisarts in Boekelo, maar hij moest deze werkzaamheden staken i.v.m. een te grote werkdruk. Dr. J. Fraser uit Hengelo nam de werkzaamheden over, alles onder supervisie van Mej. Dr. C.G.J. Van der Veen, longarts en leidster van het Consultatie Bureau voor TBC-bestrijding uit Enschede.

Ziekenkamer noodsanatorium Hengelo/Twente

In het voorjaar 1947 werd er voor en door het Noodsanatorium naarstig naar f. 25.000 gezocht in Enschede (zoals dat eerder ook gebeurd was in Hengelo) om het grondkapitaal uit te breiden. Er waren nogal wat betalingsachterstanden van TBC-verenigingen en het Bureau voor Oorlogsslachtoffers m.b.t. opgenomen patiënten en de Zweedse barak drukte zwaar op de exploitatie.

De families Ledeboer en Van Heek werden benaderd en G.J. van Heek WHzn. meende dat giften uit Enschede zeer wel tot de mogelijkheden behoren, maar dat dan ook aantal gulle gevers in het Bestuur en de Raad van Toezicht zitting moesten kunnen nemen. Daarop werden 2 plaatsen in het bestuur en 3 plaatsen in de Raad van Toezicht ter beschikking gesteld: de heer P.J. van Heek en mevrouw E. van Heek-Koek werden respectievelijk in het Bestuur en de Raad van Toezicht benoemd.

De eerste f. 10.000 werd - door bemiddeling van J. van Heek - door een zestal Enschedese fabrieken gedoneerd. In de vergadering van het Bestuur en de Raad van Toezicht van 17 december 1947 werd besloten de naam van de Stichting te wijzigen in "Noodsanatorium Twente", hetgeen op 31 december 1947 notarieel werd vastgelegd.

Intussen heeft het sanatorium te kampen met een tekort aan gediplomeerde verpleegkundigen en een tekort aan geld, terwijl het aantal TBC-gevallen stijgt. Het voortbestaan van het sanatorium is in het geding.

Gelukkig wordt er aan giften nog eens f. 7.500 ontvangen en nog een extra uitkering van f. 7.000 over 1947 voor verplicht verzekerden.

Niet alleen het Noodsanatorium Twente heeft met financiële problemen te kampen, ook het Sanatorium Hellendoorn (5x zo veel patiënten als 'Teesink' met - in tegenstelling tot Teesink - patiënten uit heel Nederland en niet alleen uit Twente) voorziet problemen bij de financiering van de aanschaf van nieuwe medische instrumenten en toestellen. Daarvoor is ongeveer f. 46.000 nodig! Dr. Vos uit Hellendoorn klopt daarvoor aan bij enkele leden van de Twentse Fabrikanten Vereniging (o.a. H. Ledeboer uit Enschede, Ch. Stork uit Hengelo, E. ten Cate uit Almelo) met het voorstel om bijvoorbeeld f. 1,- per arbeider per jaar bij te dragen om de benodigde apparatuur voor beide sanatoria aan te schaffen. Dat zou dus, gezien het aantal arbeiders, betekenen: f. 65.000 per jaar, waarvan Hellendoorn : Teesink in de verhouding van 5 : 1 zou profiteren.

Op 9 januari 1950 schrijft H.J. van Heek een brief naar de Stichting waarin wordt voorgesteld het lopende huurcontract voor 't Teesink vóór de maand april op te willen zeggen en te vervangen door een nieuw contract met de bestaande huurprijs en een bedrag t.b.v. het onderhoud.

Dit naar aanleiding van het feit dat het er naar uitzag dat het Noodsanatorium nog wel enkele jaren op het Teesink zou blijven, maar dat niet van zijn moeder verwacht kon worden de filantropie tot in lengte van jaren vol te houden.

Op 28 maart 1950 wordt het lopende contract per 1 oktober 1950 opgezegd en vervangen door een conceptcontract met een huurprijs van f. 3.125, dat meer in overeenstemming is met de werkelijke kosten.

Intussen heeft het sanatorium te kampen met problemen in de personele sfeer en een te lage bezettingsgraad van de bedden.

Sinds eind 1949 verloopt de samenwerking tussen dr. C.G.J. van der Veen (longarts), dr. J. Fraser en directrice zuster J.H. van Royen erg moeizaam. Over en weer worden er klachten geuit over het medische, sociale en bedrijfsmatige functioneren. Klachten komen er ook van patiënten en medewerkers.

Gezien het vorenstaande en het feit dat de RK Kerk patiënten doorverwijst naar RK sanatoria is het niet verwonderlijk dat de bezettingsgraad te laag is.

De controverses lopen zo hoog op dat allereerst dr. A.A. Koopal, voorzitter van de Raad van Toezicht, wordt ingeschakeld. Geconstateerd wordt dat er een betere werkverdeling tussen de beide artsen moet worden afgesproken, omdat een eenhoofdige leiding onder de huidige omstandigheden financieel niet mogelijk is. De verschillen van inzichten zijn echter dermate groot, dat het Bestuur en de Raad van Toezicht op 10 mei 1950 in een brief tot de Geneeskundig Inspecteur, dr. A. Pieron, van de Inspectie van Volksgezondheid voor Overijssel richten met het verzoek zich over het probleem te buigen en te komen met een advies met betrekking tot de voortzetting van het Noodsanatorium Twente. Deze constateert dat de interne situatie onhoudbaar is en dat er direct moet worden ingegrepen.

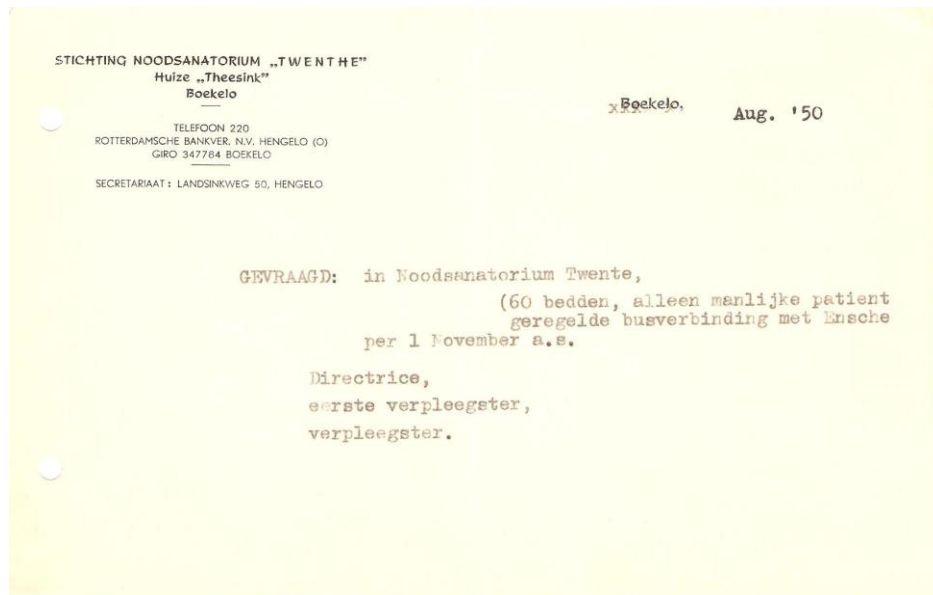
Op 27 juni 1950 stelt hij een - hoewel verre van ideale - reorganisatie voor: een directrice met een goede sanatoriumopleiding, een opdeling van het aantal bedden tussen de 3 TB-artsen in Twente en een nieuwe functie van directeur-geneesheer.

Hij tekent er wel bij aan dat als "Teesink" werkelijk een goed sanatorium wil worden, dan moet er een directeur-longarts worden aangesteld en het aantal bedden worden uitgebreid naar 100-120.

Een andere mogelijkheid is ook te reorganiseren naar een kindersanatorium onder leiding van een kinderarts als directeur.

Op 31 juli nam directrice J.H. van Royen ontslag per 1 november 1950.

De gediplomeerde verpleegkundigen de zusters Buijser en Blom hadden al eerder aangegeven te willen vertrekken, maar waren bereid tot 1 november te blijven.

Concept-advertentie voor nieuw personeel

De familie Van Heek had inmiddels al aangegeven dat er van plaatsing van meer barakken geen sprake kon zijn en dat het Teesink niet verkocht werd. Daarmee verviel meteen de optie tot het omvormen naar een kindersanatorium, want de accommodatie kon niet uitgebouwd worden.

Dr. Pieron paste daarop zijn reorganisatievoorstel op 24 augustus aan: het sanatorium zou een open sanatorium moeten worden onder leiding van een directeur die wordt bijgestaan door een adjunct-directrice en een administrateur.

De medische behandeling van de patiënten uit Enschede komt onder verantwoordelijkheid van de directrice van het Consultatiebureau voor TBC-bestrijding uit Enschede, die van de patiënten uit Hengelo en Almelo onder die van de directrice van Hengelo. In ieder geval moet er naar gestreefd worden de beddenbezetting zo optimaal mogelijk te laten zijn. Om misverstanden met betrekking tot de verschillende taken te voorkomen, is een 'functiebeschrijving' voor alle betrokkenen op schrift gesteld.

Op 30 augustus 1950 ontvangt het bestuur van het Noodsanatorium een brief waarin haar wordt medegedeeld dat het mevrouw H.F.G. van Heek-ter Kuile niet langer mogelijk is het Teesink te verhuren.

Zij verzoekt de Stichting zo snel mogelijk naar andere huisvesting uit te zien, maar - gezien het gebruik van het Teesink - zonder de dreiging van uitzetting. Om het bestuur de mogelijkheid te geven een oplossing te vinden, stelt zij de regeling voor het Teesink per 1 oktober 1950 gedurende 2 jaar kosteloos in gebruik te geven bij de Stichting met een wederzijdse opzegtermijn van 6 maanden.

Het sanatorium staat er nu zo voor: geen onderkomen en geen personeel in de nabije toekomst!

Er wordt dan ook - met pijn in het hart - besloten het sanatorium per 1 januari 1951 op te heffen.

Het toen nog overblijvende kleine aantal patiënten werd overgeplaatst naar het Volkssanatorium voor Borstlijders in Hellendoorn en elders.

Eind 1953 werden van het batige saldo van de liquidatierekening het Noodsanatorium Twente ad f. 24.891,95, conform de oprichtingsakte, de volgende uitkeringen gedaan:

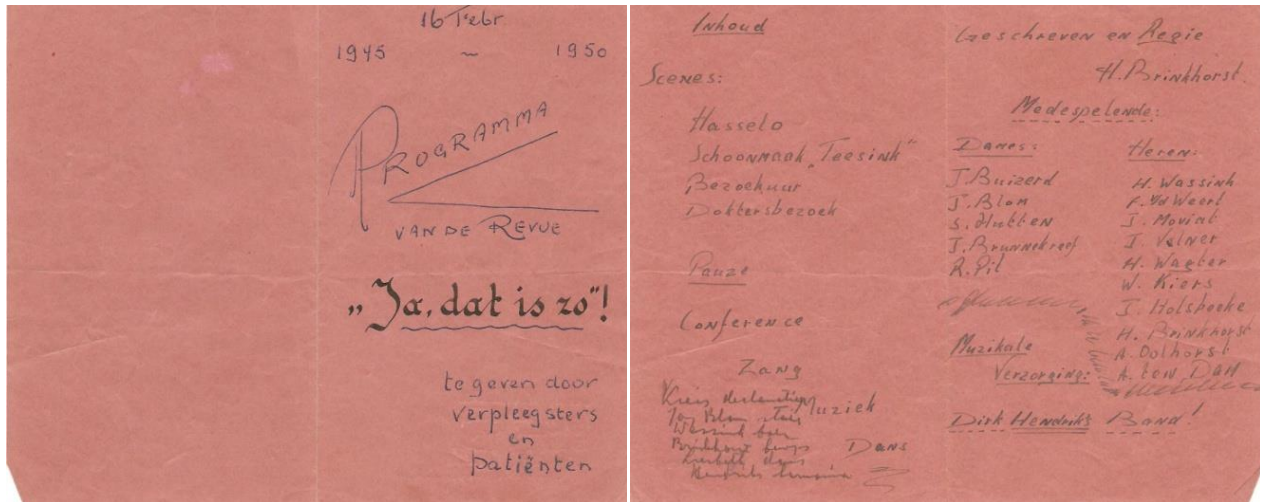
1. de Vereniging tot Bestrijding der Tuberculose te Hengelo f. 7.500,--;
2. de Vereniging tot bestrijding der Tuberculose te Enschede f. 7.500,--;
3. de Vereniging tot Behartiging der Belangen van Nederlandse Longlijders te 's-Gravenhage f. 2.000,--;
4. de stichting Het Nederlands Studenten Sanatorium te Amsterdam f. 2.000,--
5. aan de stichting tot Instandhouding van Sanatoria voor Longlijders in Overijssel te Hengelo f. 5.891,95.

Daarmee was aan het bestaan van de Stichting Noodsanatorium Hengelo/Twente definitief een einde gekomen.

Recreatie en lustrum

Het Noodsanatorium Twente beleefde haar eerste lustrum op 15 februari 1950.

Ter gelegenheid hiervan werd door patiënt H. Brinkhorst een revue geschreven met de titel "Ja, dat is zo", die werd opgevoerd door verpleegsters en patiënten. Het Bestuur en de Raad van Toezicht besloten de patiënten en verpleegsters een geschenk aan te bieden: een pingpong-tafel en een nieuwe radio met pick-up.

Sinterklaas werd er ook gevierd met patiënten en personeel, mét wenslijstjes en gedichten:

Aan Sint Nicolaas

Ach beste Sinterklaasje
Hoor toch naar onze beê
Wil eens aandachtig lezen
En zeg niet dadelijk nee

De patiënten eten hier hun eieren
Met dezelfde lepel als hun pap
Maar niet alleen de patiënten
Ook de zusters zitten krap

't Zelfde geldt hier voor de stoelen
Onderwerp van veel getwist
Men moet ze zoeken met een kaarsje
Ik denk, dat U dat nog niet wist

In 't Zweedse paviljoen
Daar sluit geen enkele deur
De krukken zijn gebroken
De patiënten uit 't humeur

De vloer daar, moet U kijken
Die lijkt wel altijd vies
Zou 't U niet wat lijken
Linoleum als surprise?

Sinterklaas had - als altijd - zijn antwoord en cadeaus paraat:

*Beste Directrice, Zusters
Sint heeft van Uw beê gehoord
Maar 't was wel een lang lijstje
Waar gij hem kwam mee aan boord*

*'t Is nog nauw een week geleden
Dat hij uw gedichtje las
En zo gauw kon hij niet vinden
Alles wat te wensen was*

*In de hedendaagse tijden
Is zelfs Sint niet toegestaan
Zonder bonnen in te kopen
Of de wetten te omgaan*

*Maar 't Bestuur heeft hij gesproken
En dit heeft hem toegestaan
U uit hun naam te beloven
Dat het meeste wordt voldaan*

*Als bewijs dat dit ook waar is
Breng ik U hier al wat mee
Allereerst zijn hier wat lepels
Voor eieren of thee*

*Om de kamer te verlichten
Waar wij nu aanwezig zijn
Is een leeslamp uitgekozen
Die naar 'k hoop Uw smaak zal zijn*

*Verf en lak is in bestelling
Voor de vloer van de barak
Zeil, dat zou te duur zijn
Daarvoor is de kas te zwak*

*Stoelen zijn ook niet eenvoudig
Aan te schaffen in dees tijd
Maar wel kan ik U beloven
Dat hier zorg wordt aan gewijd*

*Eén ding blijft vrij onoplosbaar
Door Uw eigen schuld helaas
Dat de sloten telkens stuk zijn
Is toch eigenlijk heel dwaas*

*Waarom houdt gij de patiënten
Dan niet beter in uw macht?
Laat hen met matrassen slepen
In het holste van den nacht?*

*Als zij minder zouden stoeien
Rustig blijven op de zaal
Zouden zeker ook de sloten
Genezen zijn van deze kwaal*

*Vóórdat ik mijn taak beëindig
En weer terugrijd in den nacht
Heb ik voor vier in Uw midden
Nog wat extra's meegebracht*

*Broeder Berendse die hier nu reeds
Van 't begin af medeloopt
Geef ik hierbij een klein pakje
Dat hij niet gemakkelijk koopt*

*Clara die daar in de keuken
Koken kan naar ieders smaak
Mag het volgend pakje openen
Draag ze echter niet te vaak!*

*Voor de onvolprezen zuster
Annink heb ik hier dit pak
'k Weet het nog uit vroeger tijden
Dat zij hiervoor heeft een zwak*

*En tot slot de directrice
Die voor allen dag en nacht
Klaar staat, zwoegt en ijvert
Heb ik dit geschenk gebracht*

*Beste zusters, Directrice,
't Einde van lied is daar
Naar ik hoop is elk tevreden
Hierbij is de Sint dus klaar*

Jachtkamer villa Teesink/CFE 134-11-2011/00023

Om de tijd wat te doden tijdens het langdurig verblijf in het sanatorium, werden ook Welfare-medewerkers aangesteld die de patiënten begeleidden bij handenarbeid.

Op 1^e Paasdag 1946 traden de Hengeler Spöllers en Daansers op voor patiënten en personeel.

Plaatselijke ondernemers en het Noodsanatorium

Al in 1945 heeft het bestuur besloten waar mogelijk gebruik te maken van de diensten van de plaatselijke ondernemers. Zo hebben aannemer J.W. van der Pol, koperslager Barneveld en schilder H. Wassink werkzaamheden verricht ten behoeve van het Noodsanatorium Twente.

Villa Teesink

Nadat het sanatorium het Teesink verlaten had, werd de villa voor 4 gezinnen van medewerkers van de Boekelo-
se Stoomblekerij tot noodwoning verbouwd.

Bewoners: ..... ? Dat zal nog nader onderzocht moeten worden.

Mocht u ons informatie over en/of foto's van het Noodsanatorium dan wel de villa Teesink kunnen leveren, dan houden wij ons ten zeerste aanbevolen.

Bijlagen:

Hierna volgen nog een aantal transcripties van notariële aktes, huurcontracten, het huisreglement van het sanatorium en in het archief aanwezige foto's.

Afschrift ener acte van oprichting der Stichting "NOODSANATORIUM HENGELO", gevestigd te Hengelo (Overijssel).

Acte d.d. 22 Januari 1945

Voor mij, Scato Hendrik Trip, candidaat-notaris, wonende te Hengelo, waarnemende het vacante kantoor van wijlen Jan Willem ten Doesschate, notaris in het Arrondissement Almelo, ter standplaats te Hengelo, in tegenwoordigheid der beide na te noemen getuigen, compareerden:

1. de Heer Jan Jacob de Monchy, fabrikant, wonende te Hengelo,
2. de Heer Johan Boswinkel, notaris-klerk, wonende te Hengelo, als gemachtigde van den Heer Meester Godfried Adriaan Anton Cornelis Barnasconi, advocaat en procureur, wonende aldaar;
3. de Heer Gerrit Jan Steggink, oud-wethouder der gemeente Hengelo (O), wonende aldaar;
4. de Heer Doctor Pieter Ruitinga, arts, wonende aldaar; en
5. de Heer Albert Dirk Bruin, arts, wonende aldaar.

volgens hunne verklaring ten deze handelende in hunne hoedanigheid van leden van een comité tot het oprichten en instandhouden van een noodsanatorium voor Hengelo en omgeving.

De comparanten verklaarden dat zij in hunne gemelde hoedanigheid de beschikking hebben over een bedrag in contanten groot: Eénhonderd gulden, en dat zij handelende als voormeld, dat bedrag afzonderen en bestemmen tot vermogen van ene stichting, welke zij daarmede bij deze in het leven roepen en welke stichting geregeerd zal worden door het volgende:

REGLEMENT:

Artikel Eén: De stichting draagt de naam van "NOODSANATORIUM HENGELO", en is gevestigd te HENGELO (OVERIJSSSEL).

Artikel Twee: De stichting heeft ten doel het oprichten en instandhouden van een noodsanatorium voor longlijders en hetgeen tot één en ander behoort in de ruimsten zin der woorden.

Artikel Drie: 1. Het vermogen der stichting bestaat uit:

- a. het bij het in leven roepen der stichting afgezonderd bedrag in contanten groot Eén honderd gulden;
- b. al hetgeen door de stichting bij wege van erfenis, making of schenking wordt verkregen;
- c. al hetgeen op andere wijze, als door opleg van onverteerde inkomsten en dergelijke, wordt verkregen.

2. De inkomsten der stichting bestaan uit:

- a. verpleeggelden;
- b. vruchten en inkomsten van haar vermogen;
- c. andere baten.

Artikel Vier: Begunstigers zijn zij, die de stichting steunen met bijdragen in geld of in natura.

Artikel Vijf:

1. Het Bestuur der stichting bestaat uit vijf leden, een voorzitter, een secretaris en een penningmeester, een vice-voorzitter en een lid, die als zodanig door de raad van toezicht worden gekozen en door de raad van toezicht kunnen worden ontslagen.
2. De overblijvende Bestuursleden zijn verplicht na het ontstaan van een vacature aan de raad van toezicht een voordracht aan te bieden van twee personen voor elke te vervullen vacature. De raad van toezicht is alsdan verplicht één der voorgedragen personen te benoemen; stemmen uitgebracht op andere dan de voorgedragen personen zijn van onwaarde. Blijven de overblijvende Bestuursleden langer dan veertien dagen na het ontstaan ener vacature in gebreke een zodanige voordracht te doen dan is de raad van toezicht vrij in zijn benoeming.
3. De stichting wordt in en buiten rechten vertegenwoordigd door de voorzitter of degene, die hem vervangt.
4. De penningmeester is bevoegd voor alle betalingen aan de stichting kwijting te geven.
5. Voor de eerste maal worden, met afwijking van het hiervoor bepaalde, voorzover de wijze van benoeming betreft, benoemd tot voorzitter, de Heer de Monchy voornoemd, tot secretaris de Heer Ir. Willem Anthonie

van der Scheer, Ingenieur, wonende te Hengelo, tot penningmeester de Heer Mr. Barnasconi voornoemd, tot vice-voorzitter de Heer Steggink voornoemd en tot lid de Heer Arnold Marc Dikkers, fabrikant, wonende te Hengelo.

6. Het Bestuur besluit bij volstrekte meerderheid der uitgebrachte stemmen; ingeval van staking der stemmen beslist de voorzitter.

Artikel Zes:

1. De raad van toezicht bestaat uit tenminste vier leden.
2. Voor de eerste maal worden tot leden van de raad van toezicht benoemd:
de Heer Bruin voornoemd, de Heer Herman Voogdgeert, oud-wethouder der Gemeente Hengelo (O), wonende aldaar, Mej. Gerarda Gesiena de Veer, directrice der Huishoudschool, wonende te Hengelo, de Heer Barteld ten Boom, waarnemend secretaris-penningmeester der gemeentelijke instelling voor maatschappelijk hulpbetoon, wonende te Hengelo en de Heer Bernardus Antonius Bruggink, leder van de Distributiedienst, wonende te Hengelo.
3. Het lidmaatschap van de raad van toezicht eindigt voor degene, die onbekwaam wordt om over zijn vermogen te beschikken.
4. Vacatures in de raad van toezicht wordt zo snel mogelijk door de overgebleven leden van den raad van toezicht vervuld door een verkiezing.
5. Het bestuur is bevoegd voor elke vacature in de raad van toezicht een voordracht van twee personen aan de raad aan te bieden.
6. Is zodanig een voordracht gedaan, dan moet één der voorgedragen personen worden benoemd; stemmen uitgebracht op anderen dan de voorgedragen personen, zijn dan van onwaarde.
7. Bij staking van stemmen over personen beslist het lot.
8. Bij staking van stemming anders dan over personen wordt het desbetreffende voorstel geacht te zijn verworpen.

Artikel Zeven: Het Bestuur heeft de machtiging of goedkeuring nodig van de raad van toezicht voor:

- a. het wijzigen van één of meer bepalingen van dit reglement, hetgeen uitsluitend bij notariële acte kan geschieden;
- b. het ontbinden der stichting.

Artikel Acht: Het boekjaar valt samen met het kalenderjaar; het eerste boekjaar loopt van heden tot ultimo December negentien honderd vijf en veertig.

Artikel Negen:

1. Binnen zes maanden na het einde van elk boekjaar wordt door het Bestuur verslag uitgebracht van zijn beheer over het afgelopen boekjaar en rekening en verantwoording afgelegd aan de raad van toezicht.
2. Goedkeuring van die rekening en verantwoording door de raad van toezicht strekt tot décharge voor het Bestuur wegens zijn beheer gedurende het boekjaar waarop de rekening en verantwoording betrekking heeft.

Artikel Tien: Het Bestuur kan bij huishoudelijk reglement dat geen bepalingen in strijd met dit reglement mag bevatten, nadere regelen vaststellen omtrent alle onderwerpen betreffende het Bestuur en de werkwijze van de stichting.

Artikel Elf:

1. Ingeval, om welke reden of door welke oorzaak ook, de stichting wordt ontbonden, geschiedt de liquidatie door het Bestuur.
2. Aan het batig saldo der liquidatierekening wordt door het Bestuur, gehoord de raad van toezicht, een bestemming gegeven zoveel mogelijk in overeenstemming met het doel der stichting.
3. Gedurende de liquidatie heeft de raad van toezicht ten aanzien van de vereffenaars dezelfde taak en bevoegdheden, als hem voor de ontbinding ten aanzien van het Bestuur was opgedragen.
Voor executie dezer verklaarden partijen algemeen domicilie te kiezen ten kantore van de notaris, bewaarder van de minute dezer acte.

De volmacht van genoemde Heer Mr. Barnasconi op de comparant Boswinkel, blijkt uit ene onderhandse volmacht, welke na vooraf door de lasthebber in tegenwoordigheid van mij waarnemend-notaris en de getuigen te zijn voor echt erkend en ten blijke daarvan door allen getekend, aan deze acte is gehecht.

Waarvan acte, verleden te Hengelo, den twee en twintigsten Januari negentienhonderd vijf en veertig, in tegenwoordigheid van de Heren Frederik Willem van 't Laar, notarisklerk, wonende te Hengelo en Teunis van der Linde, notarisklerk, wonende te Almelo, als getuigen en met de verschenen personen aan mij waarnemend-notaris bekend.

En is deze acte onmiddellijk na voorlezing door de verschenen personen, de getuigen en door mij waarnemend-notaris ondertekend.

(getekend) J.J. de Monchy, Steggink, Joh. Boswinkel, P. Ruitinga, A.D. Bruin, F.W. van 't Laar, T. v/d Linde, Trip.

Acte Naamswijziging van "Noodsanatorium Hengelo" in "Noodsanatorium Twente"

Heden de een en dertigste December negentienhonderd zeven en veertig, verscheen voor mij Scato Hendrik Trip, notaris, binnen het Arrondissement Almelo, ter standplaats de gemeente Hengelo, in tegenwoordigheid der beide na te noemen getuigen, de heer JAN JACOB DE MONCHY, fabrikant, wonende te Hengelo, volgens zijne verklaring ten deze optredende in zijne hoedanigheid van Voorzitter van het Bestuur van de Stichting "Noodsanatorium Hengelo", gevestigd te Hengelo (Overijssel), en als zodanig deze stichting in en buiten rechten vertegenwoordigende. -----

De comparant, handelend als gemeld, verklaarde: dat bij/dhl. g.gk. acte twee en twintig Januari negentienhonderd vijf en veertig voor mij destijds candidaat notaris waarnemende het vacante kantoor van notaris ten Doeschate te Hengelo verleden, in het leven is geroepen de stichting "Noodsanatorium Hengelo" gevestigd te Hengelo (Overijssel); -----

dat in de vergadering van het bestuur en de raad van toezicht van gemelde stichting, gehouden te Hengelo, op zeventien December negentienhonderd zeven en veertig - blijkens een aan deze acte gehecht uittreksel van de notulen dezer vergadering met algemene stemmen werd besloten de volgende wijziging in het reglement van gemelde stichting aan te brengen: -----

Artikel een vervalt, waarvoor in de plaats wordt gesteld als nieuw artikel een: -----

De stichting draagt de naam van "NOODSANATORIUM TWENTE" en is gevestigd te Hengelo (Overijssel). -----

Voor executie dezer verklaarden partijen algemeen domicilie te kiezen ten kantore van de notaris, bewaarder van de minute dezer acte . -----

WAARVAN ACTE in minuut verleden te Hengelo, op de datum in het hoofd dezer gemeld, in tegenwoordigheid van Frederik Willem van 't Laar en Johan Lodewijk de Vos, notarisklerken, beiden wonende te Hengelo, als getuigen en met de comparant aan mij notaris bekend. En is deze acte onmiddellijk na voorlezing door comparant, de getuigen en door mij notaris ondertekend.

(Getekend) J.J. de Monchy; F.W. van 't Laar, Joh. L. de Vos; Trip. -----

Geregistreerd te Enschede twee Januari 1900 acht en veertig deel 36: folio 46 no. 410 een blad geen renvooi een annex. Ontvangen voor recht drie gulden. Hoofdsom f. 1,50 Opcenten f. 1,50.

De Inspecteur (getekend) Ter Marsch. -----

UITGEGEVEN VOOR WOORDELIJK GELIJKLUIDEND AFSCHRIFT.

Afschrift van een acte houdende decharge voor gedane uitkeringen door de stichting "Noodsanatorium Hengelo", te Hengelo, in liquidatie.

Acte d.d. September 1953.

Heden de tiende September negentienhonderd drie en vijftig, verschenen voor mij Scato Hendrik Trip, notaris, binnen het Arrondissement Almelo, ter standplaats der gemeente Hengelo, in tegenwoordigheid van de beide na te noemen getuigen:

1. de heer Jan Jacob de Monchy, fabrikant, wonende te Hengelo, ten deze handelend als Voorzitter van de Stichting "NOODSANATORIUM TWENTE", te Hengelo, in liquidatie, en als zodanig deze stichting overeenkomstig artikel 5 van het reglement vertegenwoordigende;
2. de heer Johan Rudolf Feijen, candidaat-notaris, wonende te Hengelo, ten deze handelende als lasthebber van:
  - a. de Vereniging tot Bestrijding der Tuberculose, gevestigd te Hengelo;
  - b. de Vereniging tot Bestrijding der Tuberculose, gevestigd te Enschede;
  - c. de Vereniging tot Behartiging der Belangen van Nederlandse Longlijders (Nederlands Sanatorium te Davos) gevestigd te 's-Gravenhage;
  - d. de Stichting "Het Nederlands Studenten Sanatorium", gevestigd te Amsterdam;
  - e. de "Stichting tot Instandhouding van Sanatoria voor Longlijders in Overijssel", gevestigd te Hengelo;
    - van welke lastgevingen blijkt uit vijf onderhandse acten
    - van volmacht welke na vooraf door de lasthebber, in tegenwoordigheid van mij notaris en de
    - getuigen te zijn voor echt erkend en ten blijke daarvan door allen gekend aan deze acte zijn
    - gehecht.

De comparant de Monchy verklaarde, dat de stichting "Noodsanatorium Twente" met ingang van één Juni negentienhonderd één en vijftig is ontbonden zulks krachtens een met algemene stemmen genomen besluit van het bestuur der stichting, welk besluit overeenkomstig artikel 7 van het reglement is goedgekeurd door de Raad van Toezicht der Stichting;

dat overeenkomstig artikel 11 van het reglement aan het batig saldo der liquidatie-rekening een bestemming moet worden gegeven zoveel mogelijk in overeenstemming met het doel van de stichting, welke doelstelling volgens artikel 2 van het reglement luidde: "De Stichting heeft ten doel het oprichten en instandhouden van een sanatorium voor longlijders en hetgeen tot één en ander behoort in de ruimste zin der woorden";

dat het batig saldo van de liquidatie-rekening vier en twintig duizend achthonderd één en negentig gulden vijf en negentig cent (f. 24.891, 95) heeft bedragen;

dat hiervan de volgende uitkeringen zijn gedaan:

6. aan de Vereniging tot Bestrijding der Tuberculose te Hengelo, en de Vereniging tot bestrijding der Tuberculose te Enschede, ieder een bedrag groot zeven duizend vijfhonderd gulden;
7. aan de Vereniging tot Behartiging der Belangen van Nederlandse Longlijders te 's-Gravenhage, en de stichting Het Nederlands Studenten Sanatorium te Amsterdam, ieder een bedrag groot twee duizend gulden;
8. aan de stichting tot Instandhouding van Sanatoria voor Longlijders in Overijssel te Hengelo, een bedrag van vijf duizend achthonderd één en negentig gulden vijf en negentig cent.

De comparant Feijen verklaarde in zijn hoedanigheid van lasthebber van voormelde verenigingen en stichtingen, dat de aan deze instellingen uitgekeerde bedragen zijn ontvangen en dat hij de Stichting "Noodsanatorium Hengelo Twente in liquidatie, alsmede de liquidateuren volledige kwijting verleent.

WAARVAN ACTE in minuut, verleden te Hengelo, op de datum in het hoofd dezer vermeld, in tegenwoordigheid van de heren Frederik Willem van 't Laar en Paulus de Vries, notarisklerken, beiden wonende te Hengelo, als getuigen en evenals de comparanten aan mij notaris bekend. En is deze acte onmiddellijk na voorlezing door comparanten, de getuigen en door mij notaris ondertekend.

(Getekend): J.J. de Monchy, J.R. Feijen, F.W. van 't Laar, de Vries, Trip.

UITGEGEVEN VOOR WOORDELIJK GELIJKLUIDEND AFSCHRIFT.

Huurcontract "Het Teesink"

De ondergetekenden:

- A. Mevrouw H.F.G. van Heek-ter Kuile, wonende te Enschede, verder in deze te noemen: verhuurster;
- B. de Stichting "Noodsanatorium Hengelo", gevestigd te Hengelo (O), verder in deze te noemen: huurster; ingevolge art. 3 van haar Reglement vertegenwoordigd door de heer J. de Monchy, wonende te Hengelo (O), als Voorzitter van haar bestuur;

zijn het navolgende overeengekomen:

1. Verhuurster heeft aan huurster verhuurd de villa "Het Teesink" te Boekelo, gemeente Enschede, met bijbehorende garage, fietsen-bergplaats en paviljoentje, tuin, park en omliggende gronden, zooals deze in onderling overleg tusschen partijen zijn aangewezen en afgepaald, een en ander aan beide partijen volledig bekend, zoodat zij daarvan geen nadere omschrijving of kadastrale aanduiding verklaren te verlangen.

2. De huur is aangegaan voor den tijd van twee jaren, ingaande 1 October 1945 en alzoo eindigende 30 September 1947. Indien niet tenminste zes maanden vóór laatstgenoemden datum de huur door een van partijen is opgezegd, zal deze met een jaar worden verlengd, en alzoo vervolgens telkens voor een jaar blijven doorloopen, zoolang geen opzegging op een termijn van tenminste zes maanden plaats heeft.

3. De huurprijs bedraagt f 850,- (achthonderd en vijftig gulden) per jaar, te voldoen in vier driemaandelijksse termijnen van f 212,50 voor het eerst op 2 Januari 1946 en zoo vervolgens, door storting of overschrijving op postrekening van verhuurster nr. 126799.

4. De zakelijke lasten van het verhuurde blijven voor rekening van verhuurster, doch de personele belasting en eventueele verdere lasten, met het gebruik in verband staande, zullen gedurende de huur door de huurster worden gedragen.

5. De huurster zal het verhuurde gebruiken als sanatorium voor lijders aan tuberculose en voor ieder ander daarmede in verband staand doel, zooals de huisvesting van inwonend personeel en dergelijke; zonder toestemming van verhuurster mag zij deze bestemming van het verhuurde niet veranderen.

6. Met uitzondering van de kosten voor het in orde maken van de liften en de water-voorziening - die voor rekening van verhuurster zijn - komen alle kosten, die noodig zijn, om het verhuurde bewoonbaar te maken en behoorlijk bruikbaar voor het doel, waarvoor het bestemd is voor rekening van de huurster. Niettemin zal verhuurster bij het einde van de huur deze kosten aan de huurster moeten restitueeren en wel voor 80%, wanneer de huur alsdan niet langer dan twee jaren heeft geduurd, voor 70% wanneer deze langer dan twee doch niet langer dan drie jaren heeft geduurd, en zoo telkens voor 10% minder naar gelang de huur een jaar of gedeelte van een jaar langer geduurd heeft, zoodat iedere verplichting tot restitutie vervalt, wanneer de huur langer dan negen jaren heeft geduurd. Onder de kosten, die geheel of gedeeltelijk gerestitueerd moeten worden, zijn niet begrepen de kosten, die noodig zijn geworden, om het verhuurde aan zijn speciale bestemming van sanatorium te doen beantwoorden; terwijl de verhuurster van iedere verplichting tot restitutie zal zijn ontheven, indien en voor zoover zij bewijst, dat zij, als eigenares, van het verhuurde, door de verbeteringen, waarop de te restitueeren kosten betrekking hebben, niet is gebaat. Indien en voor zoover de verhuurster krachtens eenigerlei verzekering, van overheidswege of uit welken hoofde ook een schadevergoeding mocht ontvangen ter zake van de aan het verhuurde ontstane schade, die door huurster krachtens dit artikel is hersteld, zal zij het door haar ontvangen bedrag terstond aan huurster afdragen in mindering van de door haar betaalde en alsdan nog niet gerestitueerde kosten van herstel; terwijl dan het restant van deze kosten op de in dit artikel omschreven wijze zal worden gerestitueerd.

7. Huurster zal het verhuurde behoorlijk en in goede staat onderhouden en het bij het einde van de huur aan verhuurster moeten opleveren in den staat, waarin het, na aanwending van de sub 6 bedoelde kosten, zal komen te verkeerren.

8. Voor het overige refereeren partijen zich aan de bepalingen der wet.

9. Voor de berekening van het zegel, dat ten laste van huurster komt, worden de lasten, die huurster ter ontlasting van verhuurster op zich neemt, geschat op f. 600,- per jaar.

Aldus overeengekomen en in duplo geteekend in de maand Januari 1946.

w.g. H.F.G. van Heek-ter Kuile

J. de Monchy
voorzitter v/h Bestuur der Stichting
"Noodsanatorium Hengelo"

In duplo gratis geregistreerd te Almelo, zeventien Januari 1900 zevenenveertig, deel 63 folio 82
Nummer een blad geen renvooi
Aangehecht onderhandsche akte

Ontvanger

Concept huurcontract "Het Teesink" per 01-10-1950

De ondergetekenden:

- A. Mevrouw H.F.G. van Heek-ter Kuile, wonende te Enschede, verder in deze te noemen: verhuurster;
- B. de Stichting "Noodsanatorium Hengelo", gevestigd te Hengelo (O), verder in deze te noemen: huurster; ingevolge art. 3 van haar Reglement vertegenwoordigd door de heer J. de Monchy, wonende te Hengelo (O), als Voorzitter van haar bestuur;

zijn het navolgende overeengekomen:

1. Verhuurster heeft aan huurster verhuurd de villa "Het Teesink" te Boekelo, gemeente Enschede, met bijbehorende garage, fietsen-bergplaats en paviljoentje, tuin, park en omliggende gronden, zoals deze in onderling overleg tussen partijen zijn aangewezen en afgepaald, een en ander aan beide partijen volledig bekend, zodat zij daarvan geen nadere omschrijving of kadastrale aanduiding verklaren te verlangen.

2. De huur is aangegaan voor den tijd van een jaar, ingaande 1 October 1950 en alzo eindigende 30 September 1951. Indien niet tenminste zes maanden vóór laatstgenoemden datum de huur door een van partijen is opgezegd, zal deze met een jaar worden verlengd, en alzo vervolgens telkens voor een jaar blijven doorlopen, zoolang geen opzegging op een termijn van tenminste zes maanden plaats heeft.

3. De huurprijs bedraagt f. 3.125,- per jaar, te voldoen in vier driemaandelijke termijnen van f. 781,25 voor het eerst op 2 Januari 1952 en zo vervolgens, door storting of overschrijving op postrekening van verhuurster nr. 126799.

4. De zakelijke lasten van het verhuurde blijven voor rekening van verhuurster, doch de personele belasting en eventuele verdere lasten, met het gebruik in verband staande, zullen gedurende de huur door de huurster worden gedragen.

5. De huurster zal het verhuurde gebruiken als sanatorium voor lijders aan tuberculose en voor ieder ander daarmee in verband staand doel, zoals de huisvesting van inwonend personeel en dergelijke; zonder toestemming van verhuurster mag zij deze bestemming van het verhuurde niet veranderen.

6. De verhuurster zal bij het einde der huur aan huurster een gedeelte der kosten vergoeden, die door haar gemaakt zijn om het verhuurde bewoonbaar te maken en behoorlijk bruikbaar voor het doel, waarvoor het bestemd is, ten bedrage van f.   en wel 40% indien de huur 30 september 1951 eindigt, 30% indien dit 30 september 1952 het geval is, enz. Onder de kosten, die geheel of gedeeltelijk gerestitueerd moeten worden, zijn niet begrepen de kosten, die nodig zijn geworden, om het verhuurde aan zijn speciale bestemming van sanatorium te doen beantwoorden; terwijl de verhuurster van iedere verplichting tot restitutie zal zijn ontheven, indien en voor zover zij bewijst, dat zij, als eigenares van het verhuurde, door de verbeteringen, waarop de te restitueren kosten betrekking hebben, niet is gebaat. Indien en voor zover de verhuurster krachtens enigerlei verzekering, van overheidswege of uit welken hoofde ook een schadevergoeding mocht ontvangen ter zake aan het verhuurde ontstane schade, die door huurster krachtens dit artikel is hersteld, zal zij het door haar betaalde en alsdan nog niet gerestitueerde kosten van herstel; terwijl dan het restant van deze kosten op de in dit artikel omschreven wijze zal worden gerestitueerd.

7. Huurster zal het verhuurde behoorlijk en in goede staat onderhouden en het bij het einde van de huur aan verhuurster moeten opleveren in de staat, waarin het, na aanwending van de sub 6 bedoelde kosten, zal komen te verkeren, terwijl barakken en bijbouwen moeten zijn verwijderd, de gronden daaronder geëgaliseerd en ingezaaid dienen te worden opgeleverd en wijzigingen in garage en bijgebouwen moeten zijn ongedaan gemaakt.

8. Voor het overige refereren partijen zich aan de bepalingen der wet.

9. Voor de berekening van het zegel, dat ten laste van huurster komt, worden de lasten, die huurster ter ontlasting van verhuurster op zich neemt, geschat op f.   per jaar.

Aldus overeengekomen en in duplo getekend in de maand   1950.

voorzitter v/h Bestuur der Stichting
"Noodsanatorium Hengelo"

Huisreglement Noodsanatorium Boekelo

- ART. 1 De patiënten zullen zich steeds ordelijk, rustig en welvoegelijk gedragen en de hun gegeven voorschriften nauwgezet opvolgen.
- ART. 2 Zij zijn verplicht zich steeds aan de vastgestelde dagorder te houden.
- ART. 3 Het is de patiënten verboden zich zonder toestemming buiten het voor hen bestemde deel van het sanatoriumterrein te begeven.
- ART. 4. Het is de patiënten verboden zicht te bevinden:
a. in een andere ziekenafdeling dan die waarin zij verpleegd worden;
b. in de afdeling, bestemd voor het bedrijf of de kamers van het personeel.
- ART. 5 Zonder uitdrukkelijke toestemming mogen de patiënten niet afwijken van de voorschriften betreffende de wandeling buiten het sanatorium-terrein, ook niet in gezelschap van bezoekers. Nimmer mogen zij zich in koffiehuisen e.d. begeven of andere bezoeken afleggen dan waarvoor hun toestemming is verleend.
- ART. 6 Het roken is overal en ten allen tijde verboden.
Tabak en sigaren mogen derhalve nooit in hun bezit zijn.
- ART. 7 Versnaperingen mogen alleen meegebracht worden in de vorm van vruchten of vruchtensappen, uitgezonderd bij verjaardagen. Aan de maaltijden mogen de patiënten geen andere spijzen of versnaperingen gebruiken dan die hun vanwege het Sanatorium worden verstrekt.
- ART. 8 Het regelen der verwarming, ventilatie, verlichting en warmwatervoorziening mag alleen door het personeel van het Sanatorium geschieden.
- ART. 9 Bij opname ontvangen de patiënten gratis een thermometer. Bij zoek raken of breken wordt door het Sanatorium een nieuw exemplaar geleverd op kosten van de(n) patiënt. Andere voorwerpen, die door de patiënten worden gebroken of beschadigd (ook planten, bomen etc.), kunnen op hun kosten worden vernieuwd of hersteld.

De Directie

Personeel

Zuster Annink vertrekt en wordt vervangen door zuster Gerritsjans 17-12-1947.

Gerritsjans vertrekt per aug. 1948

15-09-1948: 2 gediplomeerde verpleegsters: zr. Buysen hoofdzuster

lijstje personeel per augustus 1948:

J.H. van Royen f.	200,--	per maand
J. Buysen	150,--	
J.A. Blom	130,--	
A.J. Schiltkamp	55,--	
Zwijnenberg	55,--	
B..	60,--	
G.J. Schoneveld	75,--	
G. Dijkman	75,--	
J. Brunnekeef	75,--	
H.H. Boevink	75,--	
W. de Jager	75,--	
J.B. Kuijpers	75,--	huish.
Weging	60,--	huish.
v.d. Bronk	85,--	huish.
mej. Bruins	50,--	huish.
Jenny	60,--	huish.
D..	60,--	huish.
J. Moviat	70,--	
H. v. Diermen	60,--	
P.O. Horst	35,--	per week

lijstje personeel per september 1949:

J.H. van Royen f.	200,--	per maand
J. Buysen	150,--	
J.A. Blom	130,--	
J. Brunnekeef	75,--	
W. de Jager	75,--	
G. Dijkman	75,--	
G.J. Schoneveld	75,--	
A.J. Schiltkamp	65,--	
N.K. Boll	55,--	
E. Berenije	60,--	
L. Venema-Zwijnenberg	55,--	
J.B. Kuijpers	75,--	
K. ter Bals	100,--	
J. Moviat	70,--	
H. v. Diermen	60,--	
G.N. van Raalte	21,--	per week zonder kost of inw.
C. van Tellingen	21,--	„
N. Felder	60,--	per maand
M. Felder-Tchesnohoff	60,--	„
P.O. Horst	36,--	per week
J. Reinalda	12,86	per week + f. 3,90 busgeld
Broekhuis	5,--	zakgeld

Adreslijst "Noodsanatorium Twenthe" d.d. ??

Bestuur

Voorzitter: J.J. de Monchy, Grundelweg 6, Hengelo

Secretaresse: Mw. F. van der Scheer-Rueter, Lansinkweg 50, Hengelo

Penningmeester: H.F. Potman, Boekeloscheweg 389, Boekelo, tel. 284?

G.J. Steggink, Beckumerstraat 17, Hengelo, tel. 3468

P.J.G. van Heek, Oliemolensingel 135, Enschede, tel. 4621

Raad van Toezicht:

dr. A.A. Koopal, Lasondersingel 145, Enschede, 4350

mr. G. Barnasconi, Enschedesestraat 111, Hengelo, 2410

B. Bruggink, Tuindorpstraat 15, Hengelo

B.J. ten Boom, Achterh. Molenweg 29, Hengelo

H. Voogdgeert, Idastraat 11, Hengelo

A.A.F.M. Verbeek, Bisschopstraat 19, Enschede, 5006

Mej. G. de Veer, Beckumerstraat 19, Hengelo

Mw. E. van Heek-Koek, Steplerweg E. 218, Haaksbergen

Medici:

Mej. C.J.G. van der Veen, arts, Hengeloschestraat 201, Enschede, 2535

J. Fraser, arts, Oelerweg 104, Hengelo, 2655

Directrice:

Mej. Zr. A. van Royen, "Teesink", Boekelo

Administrateur:

K. ter Bals, Boekeloschestraat 381, Boekelo

De heer De Monchy heeft op 30 oktober 1970 zijn herinneringen aan het noodsanatorium op schrift gesteld.

Noodsanatorium tuberculose-patiënten

Hongerwinter Januari 1945

Hoewel over het algemeen opgewekt en opgelucht en dikwijls vol geintjes (vooral de snelle Amsterdamse en Rotterdamse gevatheid was bewonderenswaardig!), bevonden de meeste passanten na hun terugkeer uit Duitsland zich in een zeer deplorabele toestand.

Hongerig, met dikwijls verschrikkelijk kapot gelopen voeten, veel maagklachten en ook ernstige zieken hadden de moeilijke tocht te voet naar het vaderland afgelegd.

Ze werden hier liefderijk opgevangen in het Passantenhuis door een kleine groep toegewijde helpers.

Dr. Bruin, gemeente-arts en Dr. Ruitinga, plaatsvervanger van de ondergedoken Dr. Hartstra, behandelden hen en indien enigszins mogelijk werden zij op de trein gezet naar hun woonplaatsen.

Er waren echter onder hen een groep min of meer ernstige tuberculosepatiënten en om die nu zomaar door te sturen naar het hongerige westen .... ?

Met spoed moest dus een isolatiecentrum, een noodsanatorium, uit de grond gestampt worden.

Dr. Ruitinga, Dr. Bruin en de heer J.J. de Monchy, directeur van de gebombardeerde fabriek KNKS en dus met te veel vrije tijd, later enthousiast bijgestaan door Zuster Van Royen, staken de koppen bij elkaar, meestal boven het noodkachelkje van de familie De Monchy, daar de doktoren toch wel ná achten over straat mochten.

Verwonderlijk snel namen de plannen vaste vormen aan.

Op woensdagmiddag 10 Januari '45 op de fiets er op uit naar een zoojuist door de Duitsers verlaten dorpschooltje in de buurtschap Hasselo bij Deurningen.

Zonder veel vragen werd er maar direct een bij voorbaat meegenomen bord van de Gemeentelijke Geneeskundige Dienst neergezet.

Het gebouw zag er toen letterlijk en figuurlijk uit als een paardenstal met rotzooi van stro en stront op de vloeren!

Er werd direct contact opgenomen met meester Velthuis, schoolhoofd, en met pastoor Galema, voorzitter van het schoolbestuur, die terstond hun medewerking verleenden.

De Duitse Ortskommandant, doodsbang voor besmettelijke ziekten zoals TBC, gaf ook direct zijn toestemming tot het inrichten van een noodsanatorium, gelegen op dit mooie vrije terrein van de Hasseler Es, idyllisch onder hoge lindebomen.

Nu maar direct aan de slag.

Zuster Van Royen, aanstaand directrice en twee verpleegsters, Zuster Annink en Zuster Van Unen, alsmede Broeder Berendsen van het Rode Kruis namen de leiding.

Er werd grondig schoongemaakt, schotten werden geplaatst om tenminste een slaapgedeelte voor de verplegende dames af te scherpen.

Direct benodigd inventaris zoals bedden, linnengoed, dekens, nachtkastjes, po's, thermometers, potten en pannen, bestek enz. enz. werden bij elkaar getelefoneerd en kwamen meestal uit 'zwarte' voorraden. Het was hartverwarmend zoals de fabrieken in deze schrale tijd dadelijk alles wat maar gevraagd werd onmiddellijk ter beschikking stelden, en dan nog van de best mogelijke kwaliteit!

Op maandag 22 januari '45 werd reeds ten kantore van Notaris Trip de definitieve Stichtingsacte gepasseerd, waarbij als Bestuur benoemd werden: J.J. de Monchy als voorzitter, G.J.S. Steggink (wethouder) vice-voorzitter, W.A. van der Scheer Secretaris, Mr. G.A.A.C. Barnasconi penningmeester en A.M. Dikkers lid, benevens als Raad van Toezicht de heren Dr. A.D. Bruin voorzitter, wethouder H. Voogdgeert, B.A. Bruggink, B.J. ten Boom en Mej. G.G. de Veer.

Dr. P. Ruitinga stelde zich direct beschikbaar om als geneesheer-directeur op te treden.

De TBC-Vereniging zegde toe voor verpleegkosten per dag f. 2,75 voor de buitenstaanders en f. 3,50 voor de Hengelose patiënten voor haar rekening te zullen nemen.

Aan giften en bijdragen werd door fabrieken en particulieren in gelofelijk korte tijd spontaan een bedrag van ruim f. 31,- bijeengebracht ter dekking van de exploitatie der verpleegkosten enz., waarvan de voorlopige kostprijs per verpleegdag werd begroot op f. 4,75 per man.

*Op vrijdag 16 februari '45 konden de eerste zeven TB-patiënten worden opgenomen, terwijl per eind maart het gebouw reeds geheel volbezet was met vijftwintig patiënten!!
Ná de bevrijding kregen we nog uitbreidingsmogelijkheid met een Zweedsche barak, een volledige unit voor 16 patiënten, ons ter beschikking gesteld door het Departement van Sociale Zaken.*

Er werd hard gewerkt en iedereen hielp van harte mee, vooral de boerenbevolking uit de omgeving in Hasselo, die zich anders praktisch niet leende voor de zwarte markt, doch nu kwam aandragen met hun rogge, melk, boter, eieren, spek enz. enz., liefst gratis of tegen speciale lage prijzen en dit alles op de meest spontane wijze. Deze plezierige samenwerking werd dan ook graag door de voorzitter tot uiting gebracht op een gezellige "noaber-ab'nd" in het Noodsanatorium. Wat dat betreft: alle hulde aan de Twentse boeren!!

Dr. Ruitinga vertrok eind april naar Indonesië (Hengelo en omgeving werd op 3 april '45 door de Engelsen bevrijd) en werd als geneesheer-directeur opgevolgd door Dr. Kütthe.

De Rode Kruis mannen verzorgden het in- en uitgaand transport der patiënten.

Bestuur, verplegend personeel en Rode Kruis, allen werkten vlot en prettig samen in teamverband met het goede doel voor ogen.

In de loop van de zomer '45 kwamen echter de meester en de voorzitter van het schoolbestuur vragen wanneer de school weer voor hun kinderen ter beschikking zou kunnen worden gesteld.

Dit was nog niet zo'n eenvoudige zaak daar, zoals voorzitter De Monchy duidelijk naar voren bracht, onder de gegeven moeilijke omstandigheden de volksgezondheid voorlopig nog prevaleerde boven het onderwijs.

Hoe dan ook, er werd inmiddels toch uitgezien naar een andere behuizing van ons noodsanatorium.

Tenslotte kwamen we, nu via de Engelse Town-major in Enschede, terecht in Boekelo in de grote villa Teesink van de familie Van Heek, alwaar op 15 oktober '45 de eerste twintig patiënten naar toe werden getransporteerd.

In de komende paar jaar groeide het aantal patiënten zelfs aan tot zestig, welke aldaar konden worden opgenomen dankzij de Zweedse barak.

De medische behandeling geschiedde aanvankelijk door Dr. de Jong uit Boekelo en de latere jaren door Dr. Fraser uit Hengelo, alles onder supervisie van Mej. Dr. Van der Veen, longarts uit Enschede.

Het geleidelijk teruglopen der tuberculose maakte (gelukkig) het noodsanatorium op den duur overbodig, zodat het geheel tenslotte in de loop van december 1950 werd opgeheven.

Het toen nog overblijvende geringe aantal patiënten werd overgeplaatst naar het Sanatorium te Hellendoorn en elders.

Een mooie en dankbare periode werd hiermede afgesloten!!

*J.J. de Monchy
30-10-1970*

CCF 14-11-2011/00014
V.l.n.r.: M. Boevink,
?
?
?
met hond Zr. J.H. van Royen?

Hasselo

CFF 14-11-2011/00022
V.l.n.r.:
?
?
?
?

Hasselo

V.l.n.r.: CCF 14-11-2011/00016
?
?
?
?
?
?

Hasselo

V.l.n.r.: CCF 14-11-2011/00019
?
?
?
?

Hasselo

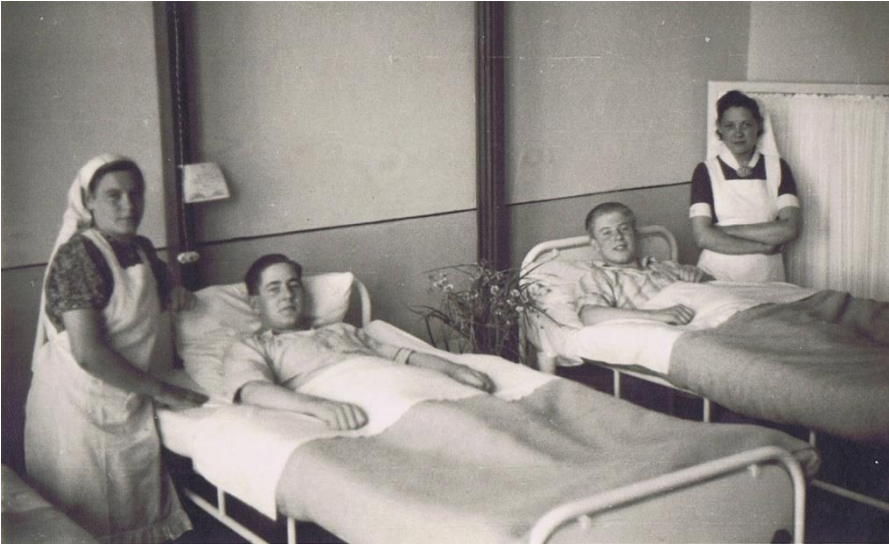
CFF 14-11-2011/00015
V.l.n.r.:
?
?
?
?
?

Hasselo

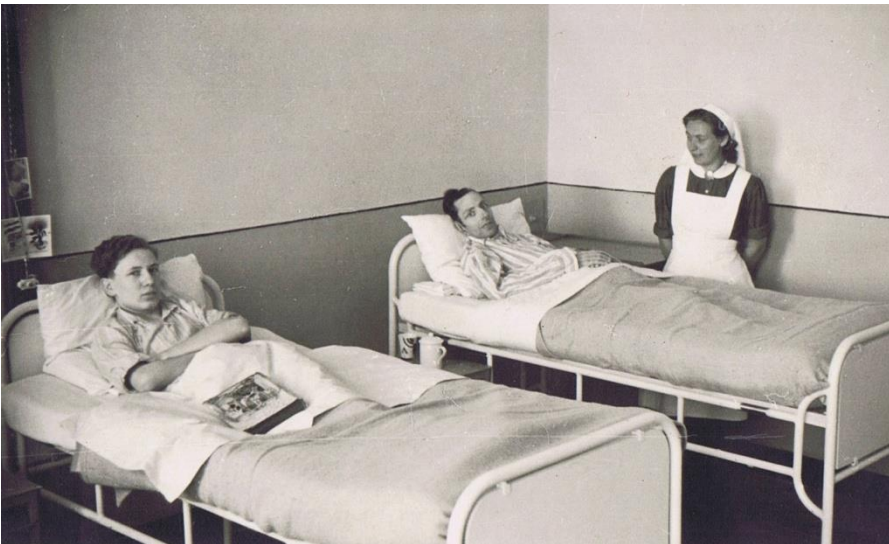
CFF 14-11-2011/00024
V.l.n.r.:
?
?
?
M. Boevink
?
?
?
?

Hasselo

V.l.n.r.: CFF14-11-2011/00021
?
?
?
M. Boevink

Hasselo

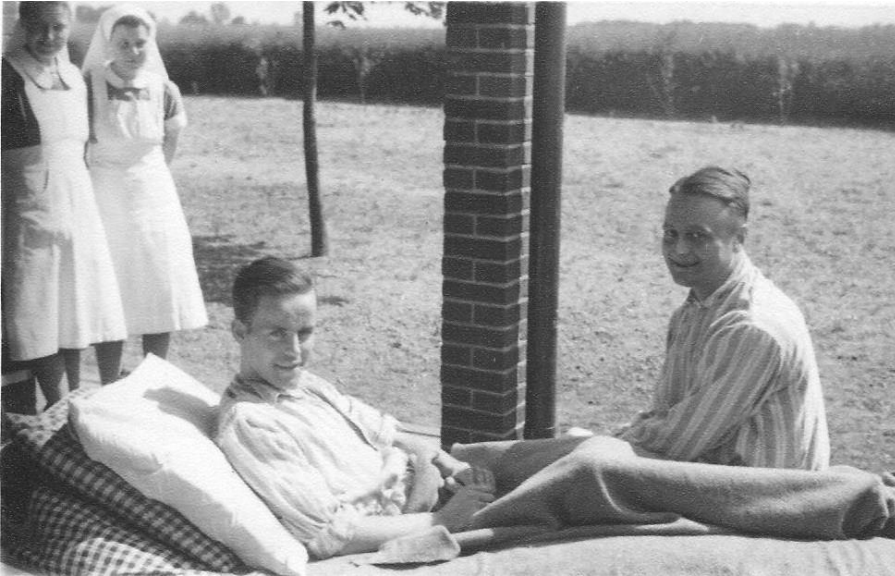
V.l.n.r.:CFF 14-11-2011/00018
?
?
?

Hasselo

V.l.n.r.: CFF14-11-2011/00017
?
?
?
M. Boevink
?

Hasselo

CFF 14-11-2011/00020
V.l.n.r.:
?
?
?
?

Hasselo

CFF 14-11-2011/00027

Villa Teesink

CFF 14-11-2011/00023
V.l.n.r.
?
J. Wassink-Brunnekreef
?

Jachtkamer Teesink

CFF 14-11-2011/00007

V.l.n.r. staand:

?

?

?

?

Zittend:

?

M. Boevink

?

?

Teesink

CFF 14-11-2011/00009

Bij de Zweedse barak.

Bovenste rij:

?

?

M. Boevink

?

?

Onderste rij:

?

?

?

?

?

Teesink

V.l.n.r.:

M. Boevink

?

?

Teesink

V.l.n.r.: CCF 14-11-2011/00012

Staand:

?

?

?

?

?

?

?

M. Boevink

J. Wassink-Brunnekreef.

Zittend:

?

Teesink

CF 14-11-2011/00001

V.l.n.r staand:

?

?

M. Boevink

?

Zittend:

?

?

?

?

?

Teesink

CFF 14-11-2011/00002

V.l.n.r.:

?
?
?
?

CFF 14-11-2011/00006

V.l.n.r staand:

?
M. Boevink
?

Zittend:

?
?

Teesink

CFF 14-11-2011/00005

Staannd:

J.H. van Royen?
?
?

Zittend:

?

Teesink

CFF 14-11-2011/00013
V.l.n.r.:
?
J. Wassink-Brunnekreef
M. Boevink

Teesink
CFF 14-11-2011/00011:
M. Boevink bij de Duitse barak?

Teesink